

PRESSEMEDDELELSE NR. 157/25

Luxembourg den 18. december 2025

Domstolens dom i sag C-448/23 | Kommissionen mod Polen (Kontrol ultra vires af Domstolens praksis – EU-rettens forrang)

Retsstaten: Den polske forfatningsdomstol har overtrådt flere grundlæggende EU-retlige principper ved at tilsidesætte Domstolens praksis

Domstolen fastslår også, at den polske forfatningsdomstol ikke udgør en uafhængig og upartisk domstol på grund af alvorlige uregelmæssigheder, som udpegelsen af tre af dens dommere samt dens præsident er behæftet med

I to domme har den polske forfatningsdomstol erklæret visse af traktaternes bestemmelser, således som de fortolkes af Domstolen, i strid med den nationale forfatning, og den har udtrykkeligt karakteriseret Domstolens praksis vedrørende retten til en effektiv retsbeskyttelse ¹ som en overskridelse af de beføjelser, som Domstolen er blevet tillagt (*ultra vires*). Da Europa-Kommissionen fandt, at disse domme tilsidesætter en række grundlæggende EU-retlige principper, herunder princippet om EU-rettens forrang, har den anlagt et traktatbrudssøgsmål mod Polen. Domstolen giver medhold i dette søgsmål og fastslår, at Polen har tilsidesat sine forpligtelser, idet den polske forfatningsdomstol har tilsidesat princippet om effektiv retsbeskyttelse og har tilsidesat EU-rettens forrang, autonomi, effektivitet og ensartede anvendelse samt Domstolens afgørelses bindende virkning. Domstolen giver også Kommissionen medhold i søgsmålet, for så vidt som dette vedrører alvorlige uregelmæssigheder i forbindelse med udpegelsen af tre dommere ved den polske forfatningsdomstol og dets præsident, hvilket sætter spørgsmålstejn ved forfatningsdomstolens status som en uafhængig og upartisk domstol, der er oprettet ved lov som omhandlet i EU-retten.

I to domme afsagt den 14. juli og den 7. oktober 2021 fastslog den polske forfatningsdomstol, at en række bestemmelser i traktaterne, således som de fortolkes af Den Europæiske Unions Domstol (herefter »Domstolen«), er uforenelige med den nationale forfatning. Disse domme blev afsagt i forbindelse med Domstolens retspraksis vedrørende det polske retsvæsens uafhængighed.

Disse to domme forkastede i det væsentlige den kompetence, som Domstolen har anerkendt for de nationale retsinstanser til at efterprøve lovligheden af procedurerne for udnævnelse af dommere, herunder indstillinger fra det polske nationale domstolsråd (herefter »KRS«), og til at træffe afgørelse om, hvorvidt disse procedurer er behæftet med fejl ². De nævnte domme forkastede endvidere de foreløbige forholdsregler, som Domstolen havde pålagt vedrørende de polske retsinstansers organisation og kompetence og vedrørende procedurerne for disse retsinstanser ³.

Da Kommissionen er af den opfattelse, at den polske forfatningsdomstols domme krænker princippet om effektiv retsbeskyttelse, princippet om autonomi, princippet om forrang, princippet om effektivitet og princippet om ensartet anvendelse af EU-retten samt princippet om den bindende virkning af Domstolens praksis, har den ⁴ anlagt traktatbrudssøgsmål mod Polen ved Domstolen.

I søgsmålet har Kommissionen ligeledes anfægtet de uregelmæssigheder, som udnævnelsen af tre dommere ved den polske forfatningsdomstol ⁵ og præsidenten for denne retsinstant ⁶ er behæftet med. Kommissionen har anført, at den polske forfatningsdomstol ikke udgør en uafhængig og upartisk domstol, der forudgående er oprettet ved lov.

I sin dom **giver Domstolen Kommissionen fuldt medhold og fastslår, at Polen har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til traktaten.**

Domstolen bemærker, at den polske forfatningsdomstols dom af 7. oktober 2021 strider mod princippet om effektiv retsbeskyttelse, idet den i strid med Domstolens praksis fratager de nationale domstole kompetencen til at efterprøve lovligheden af procedurerne for udnævnelse af dommere, herunder KRS' beslutninger om at indstille kandidater til denne udnævnelse, og til at tage stilling til, om disse procedurer er mangelfulde. Den polske forfatningsdomstol tilsidesatte ligeledes ved sin dom af 14. juli 2021 dette princip, idet den nægtede at anerkende den bindende virkning af de foreløbige foranstaltninger, som Domstolen havde pålagt vedrørende de polske domstoles organisation og kompetence og proceduren for disse domstole.

De omtvistede domme sætter også spørgsmålstegn ved væsentlige træk ved Unionens retsorden, da de forkaster princippet om autonomi, princippet om forrang, princippet om effektivitet og princippet om ensartet anvendelse af EU-retten samt princippet om den bindende virkning af Domstolens praksis, idet de forhindrer de polske myndigheder i at anvende bestemmelser i den primære EU-ret.

Domstolen minder om, at **Polen ikke kan påberåbe sig sin forfatningsmæssige identitet** med henblik på at unddrage sig overholdelsen af de fælles værdier, der er nedfældet i artikel 2 TEU, såsom retsstatsprincippet, princippet om effektiv retsbeskyttelse og princippet om domstolenes uafhængighed. Disse værdier udgør nemlig selve grundlaget for Unionens identitet, som Polen frivilligt har tiltrådt. **Efter tiltrædelsen konkretiseres disse værdier i retligt bindende forpligtelser, som medlemsstaterne ikke kan frigøre sig fra.**

Desuden **kan de nationale domstole ikke ensidigt fastlægge omfanget og grænserne for de beføjelser, der er tillagt Unionen**. Disse spørgsmål indebærer nødvendigvis en fortolkning af EU-retten og henhører i Unionens retssystem, som er fastlagt i traktaterne, udelukkende under Unionens retsinstanter. Navnlig er EU-retssystemets autonomi og effektivitet til hinder for enhver ekstern efterprøvelse af Domstolens afgørelser under udøvelsen af dens eksklusive kompetence til endeligt og bindende at fortolke EU-retten og til at efterprøve lovligheden af EU-retsakter. De nationale domstoles eventuelle tvivl med hensyn til omfanget af Unionens kompetencer eller gyldigheden af en EU-retsakt som følge af den omstændighed, at den overskrider Unionens kompetenceområde, eller fordi den tilsidesætter kravet om, at Unionen skal respektere medlemsstaternes nationale identitet ⁷, kan kun afklares i forbindelse med en dialog med Domstolen gennem en præjudiciel procedure. Dette gælder også, når denne tvivl vedrører Domstolens fortolkning af EU-retten.

Endelig konkluderer Domstolen, at udnævnelserne af tre dommere til den polske forfatningsdomstol i december 2015 og af dens formand i december 2016 var behæftet med overtrædelser af grundlæggende regler vedrørende udnævnelsesprocedurerne i Polen. Derfor **opfylder den polske forfatningsdomstol ikke kravene til en uafhængig og upartisk domstol oprettet ved lov som omhandlet i EU-retten.**

BEMÆRKNING: Et traktatbrudssøgsmål mod en medlemsstat, der ikke overholder sine forpligtelser i medfør af EU-retten, kan anlægges af Kommissionen eller en anden medlemsstat. Hvis Domstolen fastslår, at der foreligger et traktatbrud, skal vedkommende medlemsstat snarest muligt efterkomme dommen.

I tilfælde, hvor Kommissionen finder, at medlemsstaten ikke har efterkommet dommen, kan den anlægge en ny sag med påstand om finansielle sanktioner. Såfremt medlemsstaten ikke har meddelt Kommissionen gennemførelsesforanstaltningerne til et direktiv, kan Domstolen efter påstand fra Kommissionen pålægge medlemsstaten sanktioner i forbindelse med den første dom.

Dette er et ikke-officielt dokument til mediernes brug og forpligter ikke Domstolen.

[Dommen og eventuelt et resumé af dommen](#) offentliggøres på webstedet CURIA på afsigelsesdagen.

Kontakt i Kontoret for Presse og Information: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793.

Billeder fra domsafsigelsen er tilgængelige via »[Europe by Satellite](#)« ☎ (+32) 2 2964106.

Følg Domstolen online!

¹ Sikret ved artikel 19, stk. 1, andet afsnit, TEU.

² Domstolens dom af 2.3.2021, A.B. m.fl. (Udnævnelse af dommere ved den øverste domstol – søgsmål), [C-824/18](#) (se pressemeddelelse nr. [31/21](#)) og af 6.10.2021, W.Ż. (Afdelingen for ekstraordinær prøvelse og offentlige sager ved den øverste domstol – udnævnelse), [C-487/19](#) (se pressemeddelelse nr. [173/21](#)).

³ Domstolens kendelse af 8.4.2020, Kommissionen mod Polen (Disciplinærordning for dommere), [C-791/19 R](#) (se pressemeddelelse nr. [47/20](#)) pålagde Polen at suspendere anvendelsen af de bestemmelser, der giver disciplinærkammeret ved den øverste domstol kompetence til at træffe afgørelse i disciplinærsager vedrørende dommere. Denne foranstaltning havde til formål at sikre retten til effektiv retsbeskyttelse, da disciplinærkammerets uafhængighed og upartiskhed var blevet draget i tvivl.

⁴ Jf. Kommissionens [pressemeddelelse](#).

⁵ I december 2015 valgte den ottende samling af Sejm tre personer til at erstatte dommere, hvis mandat var udløbet, mens den syvende samling allerede i oktober 2015 havde valgt tre andre dommere til de samme poster. I domme af 3. og 9.12.2015 fastslog den polske forfatningsdomstol, at den ottende samlings valg af de tre dommere var i strid med forfatningen. De tre personer, der blev valgt i december 2015, aflagde imidlertid ed for Polens præsident og fik lov til at tiltræde, mens de dommere, der blev valgt i oktober 2015, ikke kunne tiltræde deres embeder.

⁶ Forsamlingen til udpegelse af kandidater til dette embede blev indkaldt samme dag, som den skulle finde sted, og ikke alle dommere ved forfatningsdomstolen var til stede (én var fraværende). Blandt de fjorten tilstedeværende dommere nægtede otte at deltage i afstemningen og krævede en udsættelse for at give en 15. dommer mulighed for at være til stede. Den kandidat til posten som præsident for den øverste domstol, der senere blev udnævnt af Polens præsident, blev valgt med fem stemmer, herunder stemmerne fra de tre dommere, hvis udnævnelse allerede var blevet anfægtet. Imidlertid blev opstillingen af kandidater, der ikke var støttet af et flertal af dommerne, anset for at være i strid med den polske forfatning.

⁷ I henhold til artikel 4, stk. 2, TEU.